

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים

ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים

מועד הבחינה: חורף תשע"ב, 2012

מספר השאלון: 221,022116

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק ב)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

עליך לענות על ארבע שאלות – שאלה אחת מכל פרק.

מבין השאלות שבחרת לענות עליהן, לפחות שתי שאלות חייבות לכלול קטע מקור.

פרק ראשון – (25x1) – 25 נקודות

פרק שני – (25x1) – 25 נקודות

פרק שלישי – (25x1) – 25 נקודות

פרק רביעי – (25x1) – 25 נקודות

סה"כ – 100 נקודות

שים לב תלמידים שאושר להם מבחן מותאם יענו על שלוש שאלות – כל שאלה מפנק אחר.

השאלות לא חייבות לכלול קטע מקור.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. המלצה לתלוקת זמן: כ-25 דקות לכל שאלה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כסינוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). השם "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

בשאלון זה ארבעה פרקים. עליך לענות על ארבע שאלות – שאלה אחת מכל פרק מביניהן לפחות שתגישאלות הכוללות קטע מקור.

נושא א – טוטליטריות, נאציזם, אנטישמיות, מלחמת העולם השנייה והשואה

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-3 (25 נקודות).

1. קטע מקור – המשטר הטוטליטרי

הנהגת המפלגה הייתה מרכז סמכותי שהורשה לפרש את האידאולוגיה, והייתה חיונית לשמירת אחדות המחשבה.
טרור חסר תקדים היה חיוני לניסיונות אידאולוגיים לשנות את החברה מן היסוד ובמהירות. לטרור גלוי סלוף בממדים בלתי מתקבלים על הדעת כמעט, בכל תחומי החיים. עובדות אמיתיות נעלמו וההיסטוריה שוכתבה. אנשים נעלמו מהתיעוד הרשמי, עבר חדש, וכן הווה חדש, נכפו על מוחה השבוי של האוכלוסייה.
כל זה נעשה בשם החזון, העתיד האידאלי כפי שהוא בא לידי ביטוי ב"כלפלה המתוכננת". המשטר הציב יעדים לתעשייה ולחקלאות, ובשלהי שנות ה-30 כבר שלטה המדינה בכלכלה.
(מעובד על פי ר' קונקווסט, היהודים על מאה רבת מאוב, זמורה-ביתן, דביר, 2005, עמ' 86, 112-113)

א. הצג את כל מאפייני המשטר הטוטליטרי הבאים לידי ביטוי בקטע.

תאר כיצד אחד ממאפיינים אלה בא לידי ביטוי בברית המועצות בתקופת סטלין או באיטליה הפשיסטית. (15 נקודות)

ב. הסבר מדוע שליט במשטר טוטליטרי משתמש ב"פולחן אישיות", והדגם כיצד "פולחן האישיות" בא לידי ביטוי בברית המועצות או באיטליה הפשיסטית. (10 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

2. המעבר של גרמניה מדמוקרטיה לנאציזם

- א. הצג שני צעדים שנקט המשטר הנאצי במדיניות הפנים בשנים 1933-1934, והסבר כיצד סייע כל אחד מצעדים אלה לביסוס המשטר הנאצי. (13 נקודות)
- ב. הצג את התוכן של חוקי נירנברג (1935), והסבר את מטרותיהם. (12 נקודות)

3. יהודי פולין בזמן הכיבוש הנאצי

- א. הצג את הצעדים שנקט השלטון הגרמני כלפי היהודים בפולין עד ריכוזם בגטאות,

בשלושה תחומים:

— כלכלה

— תרבות ודת

— טרור

(צעד אחד בכל תחום)

הסבר כיצד השפיעו צעדים אלה על חיי היהודים בפולין.

(13 נקודות)

- ב. הצג שלושה מהקשיים של היהודים לאחר שהוכוו בגטאות, והסבר כיצד התמודדו היהודים עם אחד מהקשיים שהצגת. (12 נקודות)

פרק שני (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 4-6 (25 נקודות).

4. קטע מקור – פרוטוקול ועידת ואנזה (20 בינואר 1942) ושואת יהודי הונגריה

א. עיין בטבלה שלפניך, הלקוחה מפרוטוקול ועידת ואנזה, והסבר את הטטליות של "הפתרון הסופי" כפי שהיא באה לידי ביטוי בטבלה. (12 נקודות)

מספר היהודים	הארץ
131,800	הרייך הישן
43,700	אוסטמארק
420,000	השטחים במזרח
2,284,000	הגנרל גוברנמן
400,000	ביאליסטוק
74,200	הפרוטקטורט בוהמיה ומורביה
	אסטוניה – חופשית מיהודים
3,500	לטביה
34,000	ליטא
43,000	בלגיה
5,600	דנמרק
165,000	צרפת/השטח הכבוש
700,000	צרפת/השטח הבלתי כבוש
69,600	יוון
160,800	הולנד
1,300	נורווגיה
48,000	בולגריה
330,000	אנגליה
2,300	פינלנד
4,000	אירלנד
58,000	איטליה/כולל סרדיניה
200	אלבניה
40,000	קרואטיה
3,000	פורטוגל
342,000	הומניה/כולל בסרביה
8,000	שוודיה
18,000	שווייץ
10,000	סרביה
88,000	סלובקיה
6,000	ספרד
55,500	טורקיה/החלק האירופי
742,800	הונגריה
5,000,000	ברית המועצות
	אוקראינה
2,994,684	בילורוסיה/לא כולל ביאליסטוק
446,484	
11,000,000	סך הכול יותר מ-

ב. תאר את דרך הביצוע של "הפתרון הסופי" ביהודי הונגריה בזמן הכיבוש הנאצי (מרץ 1944 - ינואר 1945).

הסבר במה הטטליות של "הפתרון הסופי" באה לידי ביטוי בגורל יהודי הונגריה

(13 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

5. ארצות-הברית במלחמת העולם השנייה

א. הצג שני צעדים המבטאים את המעורבות העקיפה של ארצות-הברית במלחמת העולם השנייה עד התקפת יפן על פרל הרבור (דצמבר 1941).
הסבר את ההשלכות של התקפה זו על המשך המלחמה.
(13 נקודות)

ב. הצג את-העמדה של ארצות-הברית כלפי הצלת יהודים בזמן ביצוע "הפתרון הסופי", והסבר שני שיקולים שהשפיעו על עמדה זו. (12 נקודות)

6. המרד בגטאות

א. הסבר מדוע חברי תנועת הנוער הם אלה שיזמו והובילו את המרידות ברוב הגטאות. הצג שניים מהקשיים של המורדים. (15 נקודות)

ב. הסבר את הייחוד של המרד בגטו ורשה לעומת המרידות בגטאות אחרים. (10 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

נושא ב — בונים את מדינת ישראל במזרח התיכון

פרק שלישי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-9 (25 נקודות).

7. קטע מקור — העברת שאלת ארץ-ישראל לאו"ם

"ב-15 בפברואר 1947 הפתיע בוויין את כל הצדדים בהכרזתו כי ממשלתו החליטה להעביר את ההכרעה על גורל ארץ-ישראל לידי האו"ם. המניעים למפנה זה היו מגוונים, ונבעו משורת אכזבות מעמדות כל הצדדים המעורבים, והתמורה שבהן הייתה עמדת ארצות-הברית.

... הסיבות הנוספות שהביאו את ממשלת בריטניה להחליטה לסיים את המנדט היו: הממשל הבריטי חש שאינו שולט עוד במהלך המאורעות בארץ-ישראל, לנוכח ריבוי ההתנגשויות האלימות והקרבנות הרבים בחיי אדם. האופוזיציה נכח חלק מדעת הקהל והעיתונות, תקפו בחריפות את הממשלה... הסכסוך עם ארצות-הברית בשאלת ארץ-ישראל השפיע לרעה על יחסי הידידות ביניהן בתקופה שבריטניה המותשת ממלחמת העולם השנייה הייתה זקוקה לסיוע אמריקני גדול".

(מעובד על פי מ' נאור וד' גלעדי, ארץ-ישראל במאה העשרים מיישוב למדינה, 1900-1950, משרד הביטחון, 1990, עמ' 354-355)

- א. הסבר את השיקולים המובאים בקטע להחלטת בריטניה להעביר את שאלת ארץ-ישראל לאו"ם. הצג שניים מהאירועים שהשפיעו על שיקולים אלה. (13 נקודות)
- ב. הסבר מדוע תמכה ארצות-הברית בהצעת החלוקה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947, והצג את תגובת הערבים בארץ-ישראל על החלטה זו. (12 נקודות)

8. מאבק היישוב בשלטון המנדט הבריטי (1945-1947)

- א. הסבר שניים מהטיעונים של תומכי "המאבק הצמוד" בשלטון המנדט הבריטי בארץ-ישראל, ואחד מהטיעונים של תומכי "המאבק הרצוף" בשלטון זה. (15 נקודות)
- ב. הצג שתי פעולות שבוצעו במסגרת "תנועת המרי העברי", והסבר מדוע התפרקה תנועה זו. (10 נקודות)

9. מלחמת העצמאות — חלק ב'

- א. הסבר מדוע פלשו מדינות ערב למדינת ישראל במאי 1948, והצג שני קשיים של מדינת ישראל בחודש הראשון שלאחר-הפלישה. (12 נקודות)
- ב. הסבר מדוע הצדדים הלוחמים הסכימו על שביתת נשק, והצג את עיקרי הסכם שביתת הנשק שנחתם בין מדינת ישראל ובין אחת המדינות: מצרים, ירדן, סוריה. (13 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

פרק רביעי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 10-12 (25 נקודות).

10. קטע מקור – עלייה וקליטה ועיצוב החברה בשנים 1970-2000

"המסע לארץ-ישראל"

מילים: חיים אנדסיס

ביצוע: שלמה גרוניך ומקהלת שבא

<p>הִירַח מִשְׁגִּיחַ מֵעַל עַל-גְּבִי שֶׁקְּהָאֵכֶל הַדָּל הַמְדַבֵּר מִתַּחְתִּי, אֵינְ-סוֹפּוֹ לְפָנַי וְאֲנִי מִבְּטִיחָה לְאֹחֵי הַקְּטָנִים</p> <p>עוֹד מְעַט, עוֹד קֶצֶת לְהָרִים רִגְלִים מֵאֲמָץ אַחֲרוֹן לְפָנֵי יְרוּשָׁלַיִם [...]</p> <p>וְכִלְיָה תִקְפוּ שׁוֹדְדִים בְּסִכִּין גַּם בְּחָרֵב חֲדָה בְּמִדְבָּר דֵּם אֲמִי, הִירַח עָרִי וְאֲנִי מִבְּטִיחָה לְאֹחֵי הַקְּטָנִים</p> <p>עוֹד מְעַט, עוֹד קֶצֶת יִתְגַּשֵּׁם הַחֲלוּם עוֹד מְעַט נִגִיעַ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל</p>	<p>בִּירַח דְּמוּתָהּ שֶׁל אֲמִי מִבְּיָטָה בִּי, אֲמָא אֵל תְּעֵלְמִי לֹא הִיָּתָה לְצַדִּי</p> <p>הִיא הִיָּתָה יְכוּלָה לְשַׁכְנֵעַ אוֹתָם שְׂאֲנִי יִהְיֶה עוֹד מְעַט, עוֹד קֶצֶת...</p>
--	--

(חלונות – מקראה לכיתות ה'-ו', מט"ח ועם עובד, 1997, עמ' 178)

א. הסבר את הקשיים של העולים מאתיופיה שהגיעו במבצע משה (1984), כפי שהם באים

לידי ביטוי בשיר.

הצג קושי נוסף שלהם (שאינו מופיע בקטע).

(15 נקודות)

ב. הסבר שלושה גורמים למעבר שחל בישראל מתפיסה של "כור היתוך" לתפיסה רבת-תרבותית.

(10 נקודות)

/המשך בעמוד 8/

11. מדיניות הביטחון של מדינת ישראל ומלחמת סיני

- א. הצג שלוש סיבות לתופעת ההסתננות למדינת ישראל בשנים 1948-1956, והסבר שני מניעים שהובילו את ישראל למדיניות של פעולות תגמול. (13 נקודות)
- ב. הסבר מדוע יצאה מדינת ישראל למלחמת סיני, והצג שתיים מההשפעות של מלחמת זו על מדינת ישראל. (12 נקודות)

12. עיצוב זיכרון השואה

- א. הסבר את היחס של החברה בישראל בשנות ה-50 לשואה, כפי שהוא בא לידי ביטוי באחד מהנושאים:
- הנויכוח בנושא השילומים
  - פרשת קסטנר
  - חקיקה בנושא השואה
- (13 נקודות)
- ב. הצג שניים מהשינויים שחלו בעיצוב זיכרון השואה בחברה בישראל בשנות ה-60 וה-70, והסבר מה גרם לאחד מהשינויים שהצגת. (12 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך